

ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

З нами Правда, з нами Справедливість, з нами Чесність і Честь

Третій Тост

2025 рік

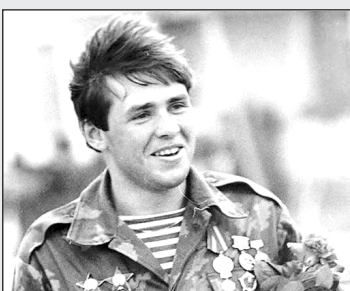
ЖОВТЕНЬ

№ 10 (778)

Пам'ять

ЗГАДАЙМО РАЗОМ

У ЦІ ЖОВТНЕВІ ДНІ згадуємо незабутніх героїв нашого часу – другого командарма 40-ї загальновійськової армії в Афганістані генерал-

лейтенанта Бориса Івановича ТКАЧА і Героя України, заступника голови Української Співки ветеранів Афганістану Олега Івановича МІХНЮКА.

Читайте на 3-й і 6-й стор.

ПЕРЕДПЛАТА-2026

Побратиме, це наша з тобою газета!

АТ «Укрпошта» інформує про старт передплатної кампанії на перше півріччя 2026 року.

Для автоматизованих відділень передплата розпочалася з 10 жовтня – за електронною версією каталогів, з 27 жовтня – за друкованими каталогами.

Каталог медіа України на 2026 рік (перше півріччя) містить два розділи: загальнодержавні медіа і місцеві медіа (у розрізі регіонів).

Старт передплатної кампанії на 2026 рік для пересувних відділень – з 27 жовтня 2025 року.

Передплата за Каталогом медіа України на 2026 рік (перше півріччя) триватиме до 25 грудня 2025 року.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

Вартість передплати: на місяць – 18 грн, на три місяці – 54 грн, на шість – 108 грн, на рік – 216 грн.

Вартість приймання передплати – 20 грн.

Наш індекс – 30224.

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ!

ВETERANAM України, їхнім сім'ям, широкій громадськості давно відомі своїми добрими справами голова Волинської обласної організації УСВА Григорій Григорович ПАВЛОВИЧ і голова Дніпропетровського обласного об'єднання ветеранів Афганістану Віктор Миколайович ВОЛОШИН. У цьогогорічному жовтні вони відзначають славне 60-ліття. Приєднуємося до найщиріших привітань і побажань.

ПРО ЮВІЛЯРІВ ЧИТАЙТЕ НА 4-5-й СТОР.

МИ ОBOB'ЯЗKОВО ЗАХИСТИМО НАШУ ДЕРЖАВУ

Звернення Президента з нагоди Дня захисників і захисниць України

ШАHOBНІ НАШІ BOІНІ!
УСІ НАШІ ЗАХИСНИКИ
І ЗАХИСНИЦІ!

КОЖЕН, хто обрав для себе абсолютно гідний шлях захисту нашої незалежності, нашої держави, наших людей, права українців жити вільно на своїй землі. Сьогодні ваш день – день мільйонів, усіх, хто присвячує своє життя життю України.

День, коли українці вітають своїх захисників і захисниць. День, коли згадуємо полеглих воїнів. День, коли українці звертаються з молитвами, щоб Покрова Пресвятої Богородиці оберігала нашу державу. Україна є на цій землі, і це не подарунок, це не випадковість, не чиясь милість чи рішення з минулого, а заслуга нашого народу. Це здобутий українцями результат – своя державність, своя культура, своя незалежність. Люди наші витримали десятки спроб завоювання нашої держави, завоювання України. Українці пройшли через століття пропаганди того, що начебто в нас не може бути самостійного національного життя. Але кожна спроба – кожна – підкорити Україну завершувалася тим, що Україна відроджується. Всі спроби стерти Україну та українців завершувалися тим, що ворожі імперії розсипалися. Україна пережила не просто когось одного, хто намагався зжити зі світу наших людей. Україна пережила всіх їх, хто цього хотів. Вистійте Україна й зараз – проти цієї Росії, без сумніву, вистійте. Ми обов'язково захистимо нашу державу.

ДОРОГІ УКРАЇНЦІ ТА УКРАЇНКИ!

Сьогодні день мільйонів. Мільйонів хоробрих. Мільйонів українців, які родом із різних регіонів, але разом. Мільйонів, які не побоялись. Мільйонів, які не зрадили. Мільйонів, які мріють про завершення цієї війни і які діють, щоб мир настав швидше. Українці не вперше захищаються від Росії, але зараз – найбільш далекобійно, найбільш ефективно. І

саме зараз треба захиститися так, щоб наші діти, усі наші діти, усі наступні покоління були гарантовано вільні від війни, від терору, від ударів, від будь-яких загроз. І саме це є нашою метою. А це означає, що Україна точно не втрачатиме своєї сили, набутої за роки війни і найбільшої в нашій історії. Україна не втрачатиме партнерів – справді глобальної підтримки, якої завжди так не вистачало Україні в минулі часи. І Україні завжди потрібні будуть саме такі люди, як ви, наші захисники й захисниці. Напередодні я підписав укази про відзначення наших людей державними нагородами, і це понад 1600 українців та українок. Це різні люди, різні складові нашого захисту: Збройні Сили України, Національна гвардія України, наші розвідки, Служба безпеки України, наші прикордонники, наша бойова Національна поліція України, наші зв'язок, наші рятувальники – і це справді героїчні працівники й працівниці ДСНС України, які завжди на захисті життя. Дякую всім вам і кожному, хто як ви!

Від початку цієї війни, від початку повномасштабного вторгнення вже майже 124 тисячі наших людей відзначені державними нагородами саме за захист, саме за оборону нашої

держави та людей. Це лише частина подвигу українського народу. Ми пишаємося нашими людьми.

І сьогодні ми також продовжимо традицію урочистої клятви українських лицейців – достойних людей достойної країни, майбутнього України, яка навчилася бути технологічною, уміє бути справжнім лідером і надихає багатьох інших у світі.

В очах наших людей нерідко буває сум і буває втома – і не без цього, на жаль, у час війни, – але все ж частіше в наших очах гордість – гордість за державу, гордість за Україну, гордість за українців, за все, чого ми досягаємо нашим захистом. І це справді велич. І хай ця наша гордість за Україну завжди буде заслуженою.

Я дякую кожному й кожній, хто захищає Україну! І пам'ятаємо, якою ціною дається цей захист. Ми пам'ятаємо кожне життя, кожне ім'я. Я прошу зараз ушанувати хвилиною мовчання пам'ять усіх наших героїв різних часів, які билися заради України, зміцнювали нашу Україну, працювали заради неї і віддали своє життя, щоб Україна жила.

Дякую! Дякуємо всім вам!
Слава Україні!

В організаціях УСВА

ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ

Одним з основних завдань Чернігівського обласного відділення УСВА є підтримка сімей загиблих побратимів-«афганців» і сьогоднішніх захисників і захисниць України. В області діє Програма підтримки таких сімей, як фінансова так і медична. Діють окремі програми майже в кожній територіальній громаді.

«Ми вдячні за постійну увагу Олега Семинського до нас», – говорить Людмила Дерев'яно, вдова загиблого в Афганістані, мати сьогоднішнього воїна, який захищає нашу країну.

Область потерпає від ворожих дронів, багатогодинної відсутності електрики. Як заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики і житлово-комунальних послуг

Олег Семинський надає підтримку нашій області у вирішенні нагальних потреб. Роботу народного депутата завжди видно по справах, а ветерани відчують його підтримку та допомогу.

Станіслав ВІХРОВ,
заступник голови
Чернігівського
обласного відділення
УСВА.

БУДЕ НОВА СИСТЕМА ПРОТЕЗУВАННЯ, ДОСТУПНА У КОЖНОМУ РЕГІОНІ

За ініціативи Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України та за участі Міністерства охорони здоров'я України відбулося перше засідання Міжвідомчої робочої групи з питань реформування сфери протезування.

«РЕЗУЛЬТАТОМ нашої спільної роботи має стати нова система протезування – сучасна та доступна всім, у кожному регіоні. Побудована навколо потреб людини. Але спершу маємо визнати проблеми і спільно напрацювати рішення, які дадуть результат», – зазначив міністр соціальної політики, сім'ї та єдності Денис Улютин.

До складу групи увійшли представники органів виконавчої влади та підприємств, що працюють у сфері протезування, а також народні депутати, громадські організації, благодійні фонди і партнери. Мета – напрацювати практичні рішення для модернізації системи протезування.

Щороку за державною програмою протезування допомогу отри-

мують близько 11 тисяч людей. Це значний обсяг роботи, однак потреба росте чи не щодня.

Денис Улютин окреслив ключові проблеми та виклики сфери протезування, серед яких відсутність єдиного маршруту пацієнта, нестача кваліфікованих протезистів, надмірна бюрократія, непрозора система ціноутворення та відсутність супроводу людини після встановлення протезу в громадах.

Він також додав, що сьогодні важливо інвестувати у підготовку протезистів, інфраструктуру та забезпечувати рівний доступ до послуг в усіх регіонах.

«Наразі у Житомирській області протезування отримали 1315 осіб,

(Закінчення на 2-й стор.)

«АФГАН» ДІЄ

24 лютого 2022 року після вторгнення військ російської федерації на територію України на основі Черкаської міської спілки ветеранів Афганістану з числа найбільш підготовлених бійців, які мають бойовий досвід, у відповідності до законодавства створено добровольче формування міської територіальної громади №3 «Афган».

УСІ ДОБРОВОЛЬЦІ пройшли медкомісію на право володіння зброєю, навчання, перевірку в поліції та СБУ. Загальний склад формування на той час становив більше 100 осіб. Очолив його голова міської спілки ветеранів Афганістану Борис Карганов.

За час існування формування виконували різні завдання: від облаштування оборонних рубежів, охорони об'єктів критичної інфраструктури, патрулювання міста, виявлення дезертирів і диверсантів, навчання цивільного населення тактичній медицині, поводженню зі зброєю, навичок стрільби до знешкодження повітряних цілей агресора.

Зі складу формування багато

бійців пішли у Збройні Сили України, а звільнені із ЗСУ за віком поверталися назад.

Окрім несення служби бійці активно допомагають фронту. Практично у всіх діти або онуки захищають країну в Силах оборони.

Бійці формування виконують бойові завдання безкоштовно, за власний рахунок купують і вдосконалюють обладнання, приціли, техніку.

Нині у своєму активі підрозділ має 7 збитих ворожих БПЛА.

У загоні служать бійці від 20 до 73 років, що є гарним реальним прикладом патріотичного виховання.

Олег ОСТАПЕНКО.

ВДЯЧНІ ЗА СЛУЖБУ Й ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТ ПРИВІТАВ ВОІВІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

У ДЕНЬ територіальної оборони України Президент Володимир Зеленський зустрівся з воїнами, які служать у лавах ТрО Збройних Сил України, та відзначив їх державними нагородами.

Глава держави подякував за службу й відданість Україні солдатам, сержантам та офіцерам української територіальної оборони – усім тим, хто реально проявив себе в захисті української держави й українців.

Володимир Зеленський зазначив, що після початку повномасштабного російського вторгнення територіальна оборона допомогла згуртувати націю, адже лише впродовж першого місяця повномасштабної війни до Сил ТрО приєдналися понад 100 тисяч українців.

«Зараз 25 бригад Сил територіальної оборони України діють разом з усіма іншими складовими наших Сил оборони і безпеки. Бригади й батальйони ТрО воюють на першій лінії фронту, відчутно допомагають в боях у прикордонні, залучені до прикриття важливих напрямків. Тільки званням Героя України відзначено 46 воїнів Сил територіальної оборони, тисячі воїнів відзначені іншими державними нагородами України», – наголосив глава держави.

Президент зазначив, що від результатів кожної й кожної залежать життя та успіх України і обов'язково треба пам'ятати, яку ціну має захист у війні. Пам'ять полеглих героїв вшанували хвилиною мовчання.

Президент вручив відзнаку «Хрест бойових заслуг» сержанту Євгенію Цурському. Він із перших днів повномасштабної війни обороняв Кіровоградську та Микола-

ївську області, брав участь у звільненні та проведенні стабілізаційних заходів на Херсонщині. З червня цього року виконує бойові завдання на Запоріжжі, де 23 липня відбувся один із наймасштабніших наступів ворога на цьому напрямку: майже 50 окупантів за підтримки важкої техніки. Позицію, на якій перебував Євгеній Цурський, атакували понад 10 росіян на мотоциклах та автомобілях за підтримки бойової броньованої машини. Завдяки діям і керуванню Євгенія Цурського наступ вдалося зупинити, а всіх окупантів знищити. Того ж місяця, попри поранення, він два кілометри проніс на собі до точки медичної евакуації пораненого побратима, який не міг пересуватися самостійно.

Глава держави також відзначив захисників орденами Богдана Хмельницького III ступеня та «За мужність» II, III ступенів.

ВИКОНУЮТЬ БОЙОВІ ЗАВДАННЯ

З перших днів російської агресії проти України на базі Хмельницької обласної організації УСВА створено добровольче об'єднання по захисту України «Афган». Воно об'єднало не тільки ветеранів Афганської війни з бойовим досвідом, але й тих патріотів, які прагнули стати на захист Батьківщини.

У БЕРЕЗНІ 2022 року загін отримав свою офіційну назву: Добровольче формування Хмельницької міської територіальної громади «Афган».

Відповідно до наказів ТРО та розпоряджень Хмельницької обласної військової адміністрації, штабу спротиву міської територіальної громади для формування визначено

сектори оборони, а також перелік об'єктів критичної інфраструктури міста, які було взято під охорону.

Зважаючи на важливість військової підготовки, керівництвом формування затверджено план щотижневих занять з бойової, тактичної і спеціальної підготовки особового складу. До навчань залучаються найкращі спеціалісти з тактичних

дисциплін, інструктори Сил спеціальних операцій.

Склавши присягу, добровольці сумлінно і відповідально виконують поставлені задачі, супроводжують гуманітарну допомогу та вантажі конкретно нашим військовим на передову фронту.

Завдяки набутим знанням добровольче формування у результаті підсумкових занять, що проводилися штабом спротиву Хмельницької міської ради серед добровольчих формувань, зайняло перші місця у різних видах військової підготовки.

Сформовано групу інструкторів для проведення навчань за Планом базової підготовки громадян України до національного спротиву у військово-сухопутній зоні відповідальності регіонального управління Сил територіальної оборони.

На сьогоднішній день добровольче формування Хмельницької міської територіальної громади «Афган» виконувало та виконує бойові розпорядження та накази керівництва Сил територіальної оборони.

Людмила АЛЕКСЕЄВА, заступник голови Хмельницької обласної організації ветеранів Афганістану, помічник командира ДФ «Афган».

Воїни-«афганці» – українській армії

ДОПОМОГУ ХЕРСОНЦЯМ ДОСТАВЛЕНО

ПЕРШИМИ відгукнулися жителі села Чотирбоки та їх волонтери. Хтось сам привіз на місце збору, а хтось вирішив передати свою частку на транспорт, керуваний воїном-«афганцем» Василем Тихонюком, щоб доставити до місця збору. Крім того, мешканці села передали на потреби ЗСУ ще й продукти тривалого зберігання.

Велику допомогу отримали також з Городищенського старо-стату. Там особисто староста Юрій Іванович Дубінчук власним транспортом підвозив на місце збору продукти від людей, які самостійно не змогли їх доставити.

Завдяки зусиллям старости Рожичнянського старо-стату Світлани Леонідівни Шулик зібрано необхідні продукти і там.

Гуманітарну допомогу було от-

Шепетівська СВА та її волонтерський центр «Ветеран» звернулися до жителів сіл Чотирбоки, Городище, Пашуки, Рожична, Орлиці, Устянівка з проханням поділитися овочами борщового набору нового врожаю для потреб ЗСУ на Херсонському напрямку.

римано майже з усіх куточків Шепетівського району. Всі зібрані продукти були везені в Шепетівку до пункту збору для розбору і фасування, який розгорнули на території храму Віри, Надії, Любові та їх матері Софії. Сюди ж небайдужі мешканці Шепетівки, волонтери-прихожани принесли все, що могло бути використано за призначенням.

Допомогу військовим і жителям прифронтових сіл Херсонщини з благословіння настоятеля храму воїна-«афганця» протоієрея Ана-толія Вересюка трьома автівками

волонтери-священники та благодійники, подолавши понад 700 кілометрів шляху, доставили на місце. Загальна вага речей, необхідних захисникам і дітям, склала понад 6,5 тонн. Старшим колони був військовий волонтер протоієрей Федір Вересюк.

За підтримки херсонських волонтерів гуманітарний вантаж було доставлено до військових на передові позиції, а також дітям сіл Федорівка і Приозерне. Захисникам, зокрема морським піхотинцям і артилеристам, передано акумулятори, бензопили, утеплювачі для бліндажів, маскувальні сітки, шкарпетки, ліки, засоби особистої гігієни, продукти харчування, солодощі, чай, каву, питну воду, газові балони та інше необхідне майно, а ще дитячі малюнки та обереги.

Воїни і місцеві жителі щиро дякували волонтерам. У свою чергу Шепетівська СВА щиро дякує всім, хто приєднався до цієї благодійної справи. Слава ЗСУ! Перемога буде за нами!

Володимир ПИПІЧ, член Шепетівської СВА, учасник бойових дій в Афганістані.

БУДЕ НОВА СИСТЕМА ПРОТЕЗУВАННЯ, ДОСТУПНА У КОЖНОМУ РЕГІОНІ

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

тоді як у Чернівецькій – лише 230. Це створює дисбаланс і фактично стає бар'єром для відновлення людей після поранень», – наголосив міністр.

Своєю чергою міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко зазначив, що одне з завдань на шляху створення цілісної системи протезування та реабілітації – оптимізувати маршрут пацієнта від моменту ампутації до повного відновлення, визначити слабкі місця й усунути бар'єри. Це вимагає узгодження дій різних відомств.

«Лише так ми зможемо підготувати реалістичну дорожню карту і закріпити її в державних рішеннях. Для мене важливо, щоб система була не реактивною, а передбачуваною й стійкою – щоб кожен, хто потребує протезування, мав доступ до сучасних технологій, кваліфікованих фахівців і повної підтримки на всіх етапах відновлення», – сказав він.

Учасники працювали у чотирьох підгрупах за напрямками: узгодження між медичною та соціальною системами і координація між протезистами-ортезистами та соціальними службами; навчання та сертифікація; моніторинг якості; ціноутворення і закупівлі. За результатами цієї роботи міжви-

домча група вийде з пропозиціям, які ляжуть в основу нової нормативної бази.

«У 2026 році держава виділить 8 мільярдів гривень на забезпечення протезами та допоміжними засобами реабілітації. Ми хочемо створити такі умови, щоб державною програмою користувалися у місцях, де цього найбільше потребують», – наголосив Денис Улютин. Про це міністр сказав під час відкриття Протезно-ортезної лабораторії у Харкові.

Центр відкрився на базі Університетської лікарні Харківського національного медичного університету за підтримки Міжнародного Комітету Червоного Хреста. Тут вперше в регіоні на базі державної лікарні надаватимуть весь комплекс допомоги: від виготовлення протезів чи ортезів до їх налаштування й подальшого сервісу.

На базі закладу відкрито магістерську програму «Протезування-Ортезування» для підготовки майбутніх фахівців і підвищення кваліфікації лікарів і техніків.

Міністр наголосив, що зараз Мінсоцполітики будує систему підтримки людини, яка працює як єдиний маршрут – від моменту травми до відновлення. Протезування, психологічна допомога, соціальні послуги – це частини одного процесу.

90 РОКІВ ТОМУ 25 жовтня 1935 року в селі Гусятин Чемеровецького району Хмельницької області в селянській сім'ї Івана Михайловича та Єфросинії Костянтинівни Ткач народився син Борис, якому доля приготувала складний шлях 37-річної військової кар'єри від курсанта-танкіста до генерал-лейтенанта, першого заступника командувача військового округу.

Важливу сторінку біографії генерала Ткача була його служба на чолі 40-ї загальновійськової армії Туркестанського військового округу, яка брала участь у бойових діях в Афганістані.

З семи генералів, які очолювали за роки війни в Афганістані 40-у армію, Б. І. Ткач був єдиним, хто після військової служби обрав своє місце проживання в Україні.

Згадаймо його життєвий шлях та військову кар'єру.

Трудова діяльність та військова служба у Радянській Армії:

8.1953 – 7.1954 – зав. сільським клубом у селі Гусятин Хмельницької області.

9.1954 – 9.1957 – курсант

Гвардійського Харківського танкового училища Київського ВО.

12.1957 – 1.1959 – командир танкового взводу 2-го танкового батальйону 66-го танкового полку 27-ї мотострілецької дивізії 38-ї армії Південної групи військ.

1.1959 – 3.1961 – командир взводу середніх танків 60-ї окремої розвідувальної роти 27-ї мотострілецької дивізії Південної групи військ.

3.1961 – 9.1964 – командир танкової роти 66-го танкового полку 27-ї мотострілецької дивізії Південної групи військ.

9.1964 – 6.1967 – слухач командного факультету Військової академії бронетанкових військ.

6.1967 – 4.1970 – командир

танкового батальйону 71-го окремого танкового полку Червонопрапорного Далекосхідного військового округу (ЧДСВО).

4.1970 – 11.1970 – начальник штабу – заступник командира 71-го окремого танкового полку 45-го армійського корпусу ЧДСВО.

11.1970 – 8.1972 – командир 296-го танкового полку 81-ї гвардійської мотострілецької дивізії ЧДСВО.

8.1972 – 9.1972 – у розпорядженні головнокомандувача Сухопутними військами.

9.1972 – 8.1973 – начальник штабу – заступник командира 81-ї гвардійської мотострілецької дивізії ЧДСВО.

8.1973 – 8.1975 – командир

10.1985 – 8.1990 – представник головнокомандувача Об'єднаних Збройних Сил при командувачі військ Західного військового округу Чехословацької Армії.

8.1990 – 2.1991 – у розпорядженні головнокомандувача Сухопутними військами.

03.1991 – звільнений у запас через хворобу з правом носіння військової форми одягу. Наказ МО СРСР № 0115 від 07.02.1991 р.: виключено зі списків особового складу 20.03.1991 р.

Військові звання: лейтенант – 1957 р., старший лейтенант – 1960 р., капітан – 1963 р., майор – 1968 р., підполковник – 1970 р., полковник – 1973 р., генерал-майор танкових військ – 1975 р.

Нагороди: орден Трудового Червоного Прапора (1979), орден Червоного Прапора (1980), орден Кутузова I ст. (1982 р.), орден «За службу Батьківщині у ЗС СРСР» III ст. (1990), орден «За заслуги» III ст. (1999 р.), медалі СРСР, іноземних держав, відомчі нагороди та нагороди громадських організацій.

(Закінчення на 6-й стор.)

БЕЗЗАПЕРЕЧНИЙ АВТОРИТЕТ СЕРЕД ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ Ткач Борис Іванович

79-ї гвардійської танкової дивізії ГРВГ.

8.1975 – 7.1977 – слухач основного факультету ВА ГШ ЗС СРСР.

7.1977 – 2.1980 – перший заступник командувача та член Військової Ради 13-ї армії ПрикВО.

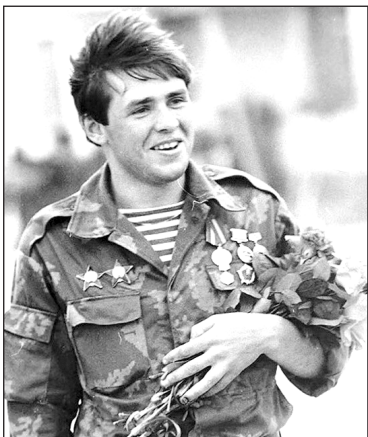
2.1980 – 9.1980 – перший заступник командувача та член Військової Ради 40-ї загальновійськової армії.

9.1980 – 5.1982 – командувач, член Військової Ради 40-ї загальновійськової армії.

5.1982 – 9.1984 – командувач, член Військової Ради 14-ї гвардійської армії.

9.1984 – 9.1985 – перший заступник командувача військ, член Військової Ради Сибірського військового округу.

МУЖНІСТЬ, ГЕРОЇЗМ, САМОПОЖЕРТВА Міхнюк Олег Іванович

60 РОКІВ ТОМУ 27 жовтня 1965 року в селищі міського типу Мала Дівиця Прилуцького району Чернігівської області народився Герой України Олег Іванович Міхнюк.

Олег закінчив середню школу й спробував вступити у Рязанське вище повітряно-десантне командне училище, але не пройшов за конкурсом.

Працював машиністом баштового крану. У 1982–1983 роках навчався на радіотехнічному факультеті Київського політехнічного інституту.

29 жовтня 1983 року призваний на строкову військову службу в Збройні Сили СРСР. У лютому 1984 року з відзнакою закінчив навчальний підрозділ при 44-й навчальній повітряно-десантній дивізії (селище Гайжонь, Литовська РСР, Прибалтійський військовий округ) з присвоєнням військового звання «сержант».

У 1984–1985 роках у складі Обмеженого контингенту радянських військ брав участь у бойових діях на території Республіки Афганістан.

З 3 березня 1984 року служив заступником командира 3-го десантно-штурмового взводу 7-ї десантно-штурмової роти 56-ї десантно-штурмової бригади (військова частина польова пошта 44585; район міста Гардез, провінція Пактія).

Учасник багатьох бойових операцій. Брав участь у супроводі колон, організації засідок, перехопленні караванів зі зброєю. Був двічі тяжко поранений. За мужність, проявлену в боях, нагород-

жений двома орденами Червоної Зірки і медаллю «За відвагу».

31 травня 1984 року десантно-штурмовий взвод, у складі якого діяв сержант Міхнюк, супроводжував колону. У районі міста Гардез провінції Пактія колону потрапила під обстріл душманів. Під час бою був поранений командир колони старший лейтенант Курбангалієв. Сержант Міхнюк виніс пораненого офіцера з-під обстрілу, але й сам зазнав тяжке поранення. Близько трьох місяців лікувався у військовому госпіталі в місті Кзил-Орда (Казахстан). Після лікування повернувся до своєї військової частини.

21 травня 1985 року під час проведення бойової операції в

Мараварській ущелині Олег Міхнюк зазнав друге тяжке поранення. Переніс кілька операцій. Лікувався у військових госпіталях у Джелалабаді, Кабулі, Ташкенті, Ризі.

У 1985 році старший сержант О. І. Міхнюк був звільнений зі Збройних Сил СРСР за станом здоров'я, отримав інвалідність другої групи.

Він повернувся до Києва. У 1986 році відновився в Київському політехнічному інституті, два

роки навчався на стаціонарі, потім перевівся на вечірню форму навчання. Одночасно закінчив Київське професійно-технічне училище за спеціальністю «машиніст баштового крану». До 1988 року працював машиністом баштового крану тресту «Будмеханізація» Київміськбуду.

У 1988–1990 роках – учитель початкової військової підготовки та фізичного виховання середньої школи №172 міста Києва.

У 1993 році заочно закінчив

Київський політехнічний інститут за кваліфікацією «інженер».

З 1989 року включився в роботу по захисту прав ветеранів та інвалідів війни, членів сімей загиблих учасників бойових дій. У 1990 році був безпосереднім учасником створення Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів).

У 1990–1991 роках – комсорг ЦК ВЛКСМ Центру реабілітації для воїнів-інтернаціоналістів «Лісова поляна» (селище Пуша-Водиця, Київ).

У 1991–1993 роках – начальник медико-соціального відділу Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), у 1994–1995 роках – заступник голови Київської обласної Спілки ветеранів Афганістану, з 1995 року – начальник управління реабілітації та лікування Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів).

Займався захистом інтересів, перш за все, учасників бойових дій в Афганістані та воєнних конфліктів на території інших держав, осіб з інвалідністю внаслідок війни, членів сімей загиблих в Афганістані.

З 1998 року – заступник голови Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) з питань медико-соціальної реабілітації та військово-патріотичного виховання молоді.

Відпрацьовував шляхи співпраці з органами виконавчої влади для виконання Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» стосовно ветеранів війни та сімей загиблих, вдосконалення системи, яка забезпечує лікування, зміцнення фізичного і морального психологічного стану ветеранів війни та сімей загиблих, підвищення їх соціальної активності, надання всебічної моральної та матеріальної підтримки ветеранам війни, членам сімей загиблих.

У 1997 році брав участь у створенні Всеукраїнського дитячого патріотичного об'єднання «Майбутнє України». Талановитий організатор, він постійно проводив велику роботу з виховання молоді на патріотичних, історичних і бойових традиціях українського народу. Організував безліч зустрічей воїнів-«афганців».

Взимку 2013–2014 років перебував на Майдані Незалежності у Києві, де став активним учасником Революції Гідності. Був командиром 8-ї «афганської» сотні самооборони Майдану, в складі якої були переважно ветерани Афганської війни.

Патріот своєї країни, незважаючи на вік та інвалідність, не зміг залишитися осторонь подій по загрози суверенітету і територіальній цілісності України в 2014 році.

Навесні 2014 року добровольцем вступив у 24-й батальйон територіальної оборони «Айдар» Збройних Сил України (військова

(Закінчення на 6-й стор.)

Ми зустрілися з багаторічним головою Волинської обласної організації Української Спільноти ветеранів Афганістану Григорієм Григоровичем Павловичем з нагоди хорошої дати – 13 жовтня наш земляк з Горохівщини відзначає 60-ліття. Він озирався на прожиті і розповідав про своїх бойових хлопців-«афганців», як намагався витягти з полону нібито побратима, про свого діда Іларіона, який дивом врятувався з «розстріляної» Луцької тюрми, про сина Назара, якого чекає з передової.

«АФГАНЦІ» ПРОЙШЛИ НА ОДНУ ВІЙНУ БІЛЬШЕ

ПЕРШЕ, що падає в око у приміщенні «афганської» спілки, де зустрічаємося, – велика карта України з позначками місць бойових дій та завішана нагородними дипломами від командирів військових частин стіна. Григорій Григорович пояснює: «Ми мусимо стежити, що у нас відбувається!». І, кинувши оком на подяки військових, пояснює, що це невеличка частинка, адже на схід України волинські «афганці» возять допомогу з 2014 року:

«Мої відрядження на схід України почалися із допомоги «Айдару». У цьому підрозділі була друга штурмова «афганська» рота. («Айдар» утворений в травні 2014 року як добровільний 24-й батальйон територіальної оборони, підпорядкований Міноборони, для захисту України. – **Ред.**) Наших («афганців»)десь більше 450 з Волині з 2014 року воювало... На жаль, за весь цей час великої війни серед наших є загиблі, зниклі безвісти...».

Павлович сухо озвучує імена побратимів, більшість із Волині, називає дату, місце загибелі й навіть обставини. В його пам'яті кожен з хлопців, які стали на захист держави. Він показує їхні і свої спільні з ними фото з передової. Важкі спомини.

«Дуже багато загинуло «афганців». Але це народна війна, – каже він, – усі мають відстоювати свою землю, державу. Не один є випадок, що загинули і батько, і син... От з родини Бурдаків троє: «афганець» – побратим наш (служив у Кабулі), потім пішов в АТО, а з повномасштабним вторгненням воював у 14-й бригаді. Загинув у 2022 році, також поліг його племінник, а через рік і син... Поховані разом. Багато наших. Всіх не назвеш тут. 11 років, рахуйте, ми, «афганці», не сидимо без діла! Ця війна – наш біль, тому ми завжди в строю і наші діти – теж. Мій син там: два рази був в АТО і тепер там. Знаєте, можу сказати, що 70 % дітей наших «афганців» воюють. Ми, «афганці», завжди в строю, і наші діти – теж!».

Григорій Григорович розповідає, як невтомно волонтерить Спілка разом з іншими однодумцями. Безперервно з 2014-го. Буквально, кілька днів тому волонтери вкотре повернулися з передової. Без афішування, тихо і планомірно виконують свою велику роботу – везуть техніку в різні підрозділи Нацгвардії, морським піхотинцям, прикордонникам – працюють на Перегороді. Розповідає це виважено, без жодної похвальби – констатує те, що є нормою для людей, які 18-річними набачилися війни задовго до того, як побачили її всі ми. Він береється загинаючи пальці:

«Я рахую наші війни, революції. «Афганці» пройшли на одну війну більше. У наш час справді є, що полічити. Дивіться: ми воювали в Афганістані, потім Помаранчева революція, Майдан, АТО і нинішня повномасштабна... Наша восьма «афганська» сотня була на Майдані. Тож наш Володимир Білшук (з села Підкормилля Любешівського району) з дерев'яним щитом саме був, коли розстрілювали Майдан! Заступник голови УСВА Олег Міхнюк керував «афганською» сотнею там... А потім пішов на війну і загинув. Бо то народна війна».

«НАС НЕ ЗЛАМАЄШ ГЕНЕТИЧНО»

ГРИГОРІЙ ГРИГОРОВИЧ розповідає, як формував 50-й батальйон територіальної оборони на Волині. Каже про це скромно: мовляв, так сталося. У лютому 2022 року він працював заступником голови Луцької районної адміністрації. Примружує очі й зауважує, що, звичайно, там теж була «афганська» рота. Хоча всім під 60 літ.

«Більшість – інваліди другої-

третьої групи. Але хлопці пішли... І батьки, і сини їхні», – останні слова промовляє повільніше і важче. На війні у нього і син Назар.

Зауважує: дивуватися тому, що у хлопців-«афганців» такі діти, не варто. – У Спільноті патріотичне виховання молоді на найвищому рівні. Чимало спортивних секцій, щороку проводять близько 25 спортивних заходів, а це не тільки про фізич-

МИ, «АФГАНЦІ», ЗАВЖДИ В СТРОЮ, І НАШІ ДІТИ – ТЕЖ!

ний гарт. Організують і пам'ятні події, щоб діти розуміли, ким вони є і що таке Україна, яку «треба тримати далі», і що означає «історія написана кров'ю». Дбає Спілка, щоб діти знали все про військову підготовку.

«У цьому напрямі ми завжди їх готували – як чуйка якась в нас була. Коли за Януковича почали розформовувати військові частини, зменшувати кількість військових, коли забрали в школах військову підготовку – це був справжній удар, і ми це розуміли. З того часу нас готували до здачі без бою росіянам. Ще один термін Януковича – і, повірте, Україна була б в ярмі такому, що не було б чим гавкати і всі були б загнані у кут», – ділиться думками «афганець».

Час від часу він цитує різних політиків і військових. Пам'ять ветерана – на заздрість багатьом. Іронізує, що російська влада не випадково приділяє темі знищення українців так багато уваги, не випадково викрадають дітей, адже ворог добре знає, який незламний істинний українець.

«Нас не зламаєш генетично. Якийсь москалик згадував, що останній бандерівець загинув у 1956 році. І дуже бідавсь, що десь коріння проскочить і знов українець постане. І постане!», – рубає повітря рукою чоловік і згадує історію свого діда Іларіона Федоровича Павловича, одного з небагатьох, кому пощастило вижити під час розстрілу в'язнів Луцької тюрми у червні 1941 року.

Він оповідає родинну історію, яку збирав по краплинах, адже всі справи засуджених росіяни попалили:

«Діда в 1940-му забрало з хати НКВС, судили за «недоносительство», за це давали 12 років тюрми.

Та на Союз напала фашистська Німеччина і кати розстрілювали усіх політв'язнів та невинних людей. Мій дід був поранений і знепритомнів, а як отямився, то лежав під тілами невинно убитих. Було темно, і ще з чотирма тими, які вижили, вони добралися на вулицю Пугачова в Луцьку і пересиджували пару днів в каналізації. Кров текла рікою. Страшно. Я вивчав архіви, прочитав про це книгу Володимира Засєкіна, і мене найбільше вразили жорстокість і брехливість росіян. Бо і в документах НКВС писало, що німці 26 червня зайшли в Луцьк і всіх випустили. Брехали, щоб зняти з себе відповідальність за злочин. Порозходилися собі в'язні нібито. І сьогодні питання відповідальності дуже актуальне. Згадаймо, що роблять їхні військові – нація гвалтівників, а ще – червону доріжку для Путіна на Алясці... Росіян так треба провчити, щоб відкинути в ту епоху, якій вони відповідають: на тисячі років назад, хай живуть ізольовано і хай хоч головою там товчуться. На це і працюємо».

«НА ЖАЛЬ, НАШ ПЛАН ВИЗВОЛЕННЯ ПОЛОНЕНОГО НЕ ВДАВСЯ»

ГОЛОВА волинських «афганців» має ще одну історію, яку колись розповідатимуть своїм дітям його онуки. У 2018 році Павлович їздив в Афганістан, щоб викупити побратима з Волині. Годі й казати, яка це була небезпечна поїздка. Треба було перевірити інформацію, чи дійсно чоловік європейської зовнішності, який працює в країні, де колись гинули та зникали безвісти українські хлопці, є Ігорем Білокуровим з волинського села.

«Хто мав ще їхати, як не я? Я ж

голова. Як я міг когось посилати туди? Вирішив, що поїду сам. Мамі повідомив, що їду садити в Мінськ сад Дружби», – Григорій Григорович навіть такі події описує спокійно, наче сходить у ліс по гриби.

Для поїздки він спеціально відрощував бороду, пакунок з грішми на викуп прив'язав до ноги скотчем і не знімав його навіть у душі. Суму, яку мав, не називає й тепер. Згадує, що приймали його високопосадовці державної влади, але навіть вони не радили йому робити зайвих рухів, щоб не стати полоненим бандугруповання. Тоді інформація про нашого земляка, на жаль, не підтвердилася.

ОДНЕ З НАЙБІЛЬШИХ ЖИТТЄВИХ ВРАЖЕНЬ – ТАТОВА СВІТЛИНА

РОЗПИТУЮ у Павловича про його рідних. Згадує, як після Афганістану вступив в інститут, у 1990 році одружився, будучи студентом. Наречена, Неля, навчалася на філфаці, а він – на військовій кафедрі. Далі – життя в гуртожитку, пізніше народився син, переселилися в квартиру, а згодом знайшлася і донечка.

Батьки його, на жаль, уже у засвітах. Є старший брат у Нововолинську. Є онуки.

Про сімейні взаємини каже так: «Має бути авторитет у сім'ї – до кого прислухатимуться діти, має бути опора». При цьому він усміхається й каже, що треба бути прикладом для онуків, бо дитячі враження – на все життя. Тут він розказує, як свого часу вразило його фото тата в дитинстві – Григорія Іларіоновича Павловича. На ньому хлопчина гордо стоїть у вишиванці. Цю світлинку в сім'ї зробили на згадку в страш-

ний час – в очікуванні депортації в Сибір.

«Ось така наша історія у вишиванці народилася дійсно давно... Шкода, що вона і далі пишеться кров'ю, та це ж закінчиться і тоді по-справжньому розберемося з кожним колаборантом й іншими зрадниками!».

З боєм говорить, як навіть двоє жінок з рідного Лемешова, що на Горохівщині, переїхавши в Москву, забули, хто вони є.

«Це ж сьогодні близько 9 мільйонів українців, а може й більше, живе в росії. В них породилися діти, внуки. І оце й вони в тому числі катують, воюють проти нас. Або за невеликим винятком розказують, що тут бандери... Ну так, бандери!».

«НАЙГОЛОВНІШЕ – ЩОБ ЗАКІНЧИЛАСЬ ВІЙНА»

ГРИГОРІЙ ГРИГОРОВИЧ ненадовго замислюється й ділиться тим, що збагнув у далекі 80-ті: «Для людини, яка пройшла війну, слова «побратим», «відповідальність перед собою», «суспільство», «життя» – зовсім в інших кольорах! Ти потрапляєш в пекло і переосмислюєш все повністю... І це десь фоном: хтось там веселиться, співає, танцює, а ти сидиш за тисячі кілометрів від рідної землі, домівки...». Це частинка того, що об'єднала свого часу назавжди воїнів-«афганців» в одну спільноту.

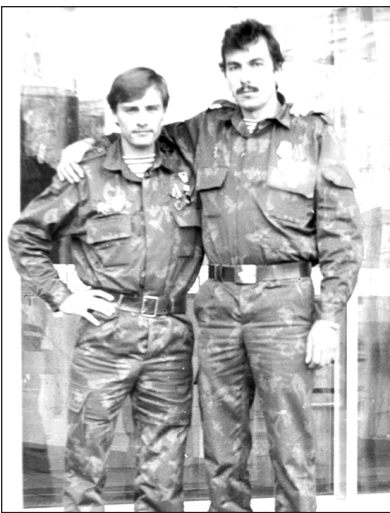
Павлович згадує, як свого часу створили підприємство «Комтек», щоб за щось жити і допомагати своїм, які поверталися з чужої війни з каліцтвами. Потім перейшов працювати в обласну Спілку ветеранів Афганістану. Був заступником голови, а в 2002 році став керівником, і так донині. Крім того, сьогодні виконує обов'язки голови управління АТ «Волингаз». Мав досвід роботи представником Держкомітету України у справах ветеранів у Волинській області.

Напередодні 60-ліття Григорій Григорович рахує: 23 роки він голова організації, а загалом – 32 – виходить пів життя. Що головне для людини, коли наближається день ювілею, що її хвилює, про що мріє? «Найголовніше для мене, як для усіх українців, щоб закінчилася війна. Хоч світ до допомоги належної нам не готовий. А відповідальність світової спільноти мусить бути... Ми ж чекаємо закінчення війни, але має вкластися кожен: чи то якоюсь копійкою, чи іншим, але обов'язково. Допомогати мусять всі, бо Україна має діяти гуртом, як один... І нехай цей Бог побачив це і дав розуміння тим нелюдям – і це все закінчилось. А далі ми вже розберемося».

Наостанок розмови зауважує, що має сказати головне – подякувати своєму колективу:

«Працюю в колективі Української Спільноти ветеранів Афганістану й щиро вдячний за можливість бути в єдиній команді. У нашій волинській спілці люди, практично, зі мною з самих початків. І ми як одна сім'я. На жаль, дехто пішов з цього життя, але всі, хто був, хто є, розуміли і розуміють, що в нас спільна задача, обов'язок перед тими, для кого ми живемо. Отож, велика повага і шана моему колективу Волинської обласної організації УСВА та команді Спільноти. Бо людина не може сама сформуватися, коли нема колективу. А в нас спільне все. І поділюся: якщо десь голова щось не в ту сторону зарулив, то скажуть, що ти не правий і якось не так зробив. То я завжди прислухаюся, бо коли людина сама по собі, то це зовсім інше життя. Та коли знає і розуміє, з якими особливими людьми спілкується, що має, з ким порадитися, на чие плече спертися, коли важко їй, то зовсім інша справа виходить. Ось такі люди поряд стільки років. І вони святкують своє 60-ліття разом зі мною».

**ПРЕС-СЛУЖБА
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ УСВА.**

Для цієї людини 15 лютого – дата особлива. У день, який поставив крапку в десятирічному перебуванні радянських військ в Афганістані, він уже багато років поспіль дотримується одного й того самого розпорядку: пам'ятник загиблим на набережній, Свято-Преображенський собор, зустріч бойових друзів.

Це дуже святі моменти. З них уже давно складається життя тисяч наших земляків, кого доля втягнула у небезпечну гру на випаленій сонцем і кулеметним вогнем землі. Ті, хто програв, повернулися додому в цинку. Ті, хто все ж таки обдурих смерть, ще й сьогодні продовжують воювати у своїх снах, прагнучи на допомогу товаришам. Ім випала нелегка доля – пам'ятати!

ПОКЛИЧ МЕНЕ, ТИХА БАТЬКІВЩИНА

Те, що солдатська служба не буде легкою, Віктор зрозумів ще на призовному пункті обласного військкомату. Коли середніх років майор по-батьківськи порадив взяти з собою більше води перед відправкою на південь.

Та хіба труднощами уродження села налякаєш? У своїй Любимівці Софіївського району хлопець змалку звик до них. Мати Варвара Павлівна та батько Микола Андрійович з ранку до ночі в колгоспі працювали, тому на Віті та старшій сестричці Вірі лежала більша частина домашньої роботи: догляд за худобою та город великих зусиль вимагали.

Додалося в них клопоту, коли потрібні були додаткові руки в колгоспі під час прополювання чи збирання врожаю.

Доброго гарту сільський хлопець і під час навчання у Дніпропетровському автомобільному технікумі отримав – студентське і гуртожитське життя теж багато чого вчать. Одним словом, коли отримав повістку в армію, навіть не сумнівався, що будь-які випробування витримає з честю.

Хоча про Афганську війну тоді вже в країні всі гули, а напруга в суспільстві посилювалася з кожною новою цинковою труною, молодість брала своє. Цієї пори завжди віряться в краще і здається, що саме з тобою нічого поганого статися не може. А ще безусі радянські хлопці свято вірили в Батьківщину. І так само, як їхні діди та батьки, були готові виконати будь-який їх наказ.

По-справжньому доросле життя для Віктора Волошина почалося в Ашхабадській університеті у квітні 1985 року. Незважаючи на те, що був добре підготовлений фізично і багато років дружив із фізкультурою, навантаження було таке, що іноді вовком вили хотілося.

Майбутніх розвідників з огляду на особливу специфіку їхнього перебування на чужій території готували особливо ретельно. Але саме ці методи, що не дозволяють розслабитися, на думку його співрозмовника, надалі багатьох і вберегли від смерті в країні, де стріляли навіть гори. Тому своїх командирів, зокрема й старшого лейтенанта Юрія Чечотинка із Сум, добрим словом Віктор пізніше згадував неодноразово.

Та й самі заняття в розвідбатарьйоні, яким командував Герой Радянського Союзу «афганець» Ігор Глясконос, були побудовані розумно, зі знанням справи. Щоб бійцям було легше орієнтуватися на чужій території, у гірському центрі в

АФГАНСЬКА РУЛЕТКА

*«Зіграти» в неї на чужій землі довелося голові
Дніпропетровського обласного об'єднання ветеранів
Афганістану Віктору Волошину*

Келяті, наприклад, спеціально душманське містечко спорудили – кишляк у мініатюрі. Наскільки важливо вміти орієнтуватися на чужій території, війна також допомогла оцінити.

КОНТРАКТ ЗІ СМЕРТЮ

Про свою подальшу службу в Афганістані сержант Волошин вирішив повідомити батькам сам. Адже шила в мішку все одно не приховаєш. Про одне лише в листах просив: щоб не турбувалися. Та хіба ж серце матері обдуриш? Воно відчуває біду за тисячі кілометрів. Але як не молилася Варвара Павлівна за синочка, а душманська міна не змилисердилася: ногу в Афгані залишив...

Але це станеться пізніше. А поки що літак з новими бійцями в Кабулі чекали «покупці». Віктору судилося потрапити до окремого розвідбатарьйону 108-ї Баграмської дивізії. Далі – вертольотом у розташування 682-го мотострілецького полку (призначили в окремий розвідвзвод другого батальйону) у Руху. Але не встигли новобранці приземлитися, як під такий кулеметний вогонь потрапили, що одразу стало ясно: все справді буде по-дорослому. Втім, інакше в злочасній Панджшерській ущелині, яка забрала життя багатьох наших хлопців, і бути не могло.

Польовий душманський командир Ахмад Шах Масуд, якого за спритність і жорстокість прозвали панджшерським левом, із загonom

із півтори тисячі багнетів чіплявся за цю стратегічну місцевість зубами.

Крім великих покладів дорогоцінного каменю лазуриту, відносно неподалік ущелини Кабул, розташовувалася велика авіабаза в Баграмі. Звідси був чудовий вихід на перевал Саланг. Рукою подати до Кунара та Пакистану, де моджахеди готували бойовиків й зберігали величезні запаси найсучаснішої індустріальної зброї. Саме нею і оснащувалася банда Масуда, яка тепер мала протистояти Віктору та його товаришам.

Як відомо, розвідники на війні мають особливий стиль. Тому й смерть за ними ходила. До завдання спеціальних груп, що складаються в основному з десяти осіб, входила розвідка і дорозвідка відомостей про розташування бандформвань, каравани противника, його перевалочні бази та місця складування зброї. Пошукові дії мали рейдовий характер, там можна було розраховувати лише на власні сили. Якщо в такий момент на ворога нарешся, то вже як карта ляже. Недарма в пісні співається: «В обороні розвідники смертники...».

І небезпечних моментів за час служби Віктор мав чимало. Його розвідрот не лише важливі розвіддані видобувала, а й брала участь у бойових операціях, ходила «на караван», перебувала в засідках у районі Чарікара, Баграма, Саланга,

Гульбахара, Джабаль-Уссараджа, Хінджана та багатьох інших населених пунктів. А щоб не виявити себе в засідці, БМП треба було залишити за кілька кілометрів від свого місця розташування.

При виконанні одного з таких завдань у Чарікарській «зеленці» 29 листопада 1986 року Віктор підірвався на міні. Від страшного болювого шоку одразу й не зрозумів, що відірвало ліву ступню та голілку, сильно зачепило осколком праву ногу...

А до рятівної броні – понад два кілометри! Спочатку хлопці несли командира на плащ-наметі, але невдовзі зрозуміли, що на вузькій гірській стежці можна знову навалитися на міну. Тоді Сергій Скрипка з Харківської області, якому пізніше в Афгані вдалося відбутися лише пораненням, звалив Віктора на плечі...

Після того, як дісталися бази, наш земляк мав пройти випробування госпітальєрами. Після Кабульського його відправили до Ташкентського, потім у Куйбишевський. Майже рік провів на лікарняному ліжку. За цей час – сім операцій! Спочатку лікарі ногу по коліно ампутували, потім і до половини стегна дійшли...

Рани гоїлися погано, болісно. Але Віктор чудово розумів: треба дякувати Богів, що вижив. Тому, незважаючи на те, що у двадцять років надзвичайно боляче звикнути до думки про інвалідність на все

життя, щосили намагався вселити собі: могло бути гірше.

Досі пам'ятає, як здригнулося серце, коли в Куйбишеві побачив свій перший протез. Але залишилися й світлі спогади про це місто. Саме тут він зустрів свою долю – Світлану. Студентка авіаційного інституту разом із подругами за комсомольським дорученням приходила провідувати поранених. А закінчилося все любов'ю – світлою та міцною.

Ось уже скільки років по життю разом пліч-о-пліч йдуть, двох прекрасних дітей виховали – доньку й сина. Вони, як і мама, намагаються підтримувати батька в усіх його починаннях, з великим розумінням ставляться до його роботи. А до неї Віктор Миколайович ставиться дуже серйозно.

РІВНЯННЯ НА ПАМ'ЯТІ!

Орден Червоної Зірки Віктору Волошину вручили пізніше, коли він на радіозаводі працював і водночас в університеті навчався. Ще до останнього для нього завдання відважного розвідника представили до медалі «За бойові заслуги». Репорт перед строем зачитали. Але, як це часто траплялося, нагорода десь загубилася. Можливо, ще знайде свого адресата.

Після того, як архівні документи з Ташкента потрапили до Подільська, до Центрального архіву Росії, щось почало і в Україну надходити. І робота у цьому напрямі триває. У ній бере участь і обласне об'єднання ветеранів Афганістану, яке очолює Віктор Волошин. Він разом із однодумцями стояв біля витоків його створення.

Повернувшись з війни, Віктор дуже швидко зрозумів, наскільки важливим є спілкування для всіх, хто побував «за річкою». Молоді ветерани болісно сприймали несправедливість, бо душею залишилися в країні, де втратили друзів, де ставали на десять років старшими за один бій. Вони знайшли порятунку у своєму «афганському» братстві.

Підтримка, взаємовиручка, розуміння та добре слово бойових побратимів дуже важливі для кожного з нас, – каже Віктор Миколайович. – Тож ми разом. Так було і буде, незважаючи ні на що. Ми намагаємося підставляти плече інвалідам, сім'ям загиблих. На державному та місцевому рівні це багато треба зробити для того, щоб ці люди почувалися соціально захищеними.

Коли наша розмова добігала кінця, я запитала Віктора Миколайовича, як ставиться до того, що доля для гри в афганську рулетку обрала саме його? Як часто уві сні повертається до країни свого подвигу, який не мав смислу?

Мій співрозмовник мовчки підвівся біля свого робочого стола, дійшов до полиці з альбомом і якось особливо дбайливо розклав переді мною фотографії хлопців, які назавжди залишилися двадцятирічними.

– Ніколи не погоджуся з тим, що все було дарма. На війні багато речей стають на свої місця. І ці хлопці не лише чесно виконували завдання, які ставила Батьківщина. Вони не шкодували себе, щоб жив друг, жили ми. Вмирали за Сашку, Кольку, Серього...

Хіба дружба, військовий обов'язок, взаємовиручка, бойове братство можуть бути безглуздими? Не вірте тим, хто це говорить.

Юлія БАБЕНКО.

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

З атестації за період з жовтня 1978 по 1982 рік на генерал-лейтенанта Ткача Бориса Івановича, командувача та члена Військової Ради 40-ї загальновійськової армії:

«Генерал-лейтенант Ткач Б. І. на посаді з вересня 1980 року показав себе грамотним, працьовитим і дисциплінованим генералом, з розвиненим почуттям відповідальності за доручену справу.

В оперативно-тактичних питаннях добре підготовлений. Правильно розуміє природу сучасного загальновійськового бою та операції, бойові можливості та способи використання родів військ і спеціальних військ у складних умовах гірничо-пустельної місцевості. У складній обстановці орієнтується швидко. Здобув певний досвід у плануванні та керівництві бойовими операціями на території ДРА, виявивши при цьому особисту мужність, за що нагороджений орденом Червоного Прапора.

Техніку та озброєння в обсязі займаної посади знає й сміливо використовує у бою.

При вирішенні службових питань виявляє вдумливість і напо-

БЕЗЗАПЕРЕЧНИЙ АВТОРИТЕТ СЕРЕД ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ Ткач Борис Іванович

легливість, увагу та турботу про людей.

...Багато працює з питань надання міжнародної допомоги і зміцнення дружби між радянським та афганським народами, за що нагороджений афганським орденом «Червоного Прапора».

Працездатний. Стан здоров'я добрий. Взаємини зі старшими та підлеглими будує правильно.

Користується діловим авторитетом.

Висновок: займаний посаді відповідає.

Командувач військ Червонопрапорного Туркестанського військового округу генерал-полковник Ю. Максимов.

10 березня 1982 р.

Рішення затверджує атестацію.

Займаний посаді відповідає. Призначений командувачем 14-ї гвардійської армії.

Міністр оборони СРСР Маршал Радянського Союзу Д. Устинов. 30 листопада 1982 р.».

Із книги: Варенников В. І. Неповторне. У 7 томах. – Том 5. – Частина VII. Афганістан. І доблесть і смуток. Чорнобиль. – М.: Радянський письменник, 2001. – 448 с.

«Другим командармом став Б. І. Ткач. Це був уже досвідчений генерал, у справі керівництва армією не новачок, але такою армією і за таких умов взагалі ще ніхто не командував. Ткач – теж. І хоча бойові дії частин армії почалися ще за попередника, але основний вал припав на Б. І. Ткача і В. Ф. Єрмакова. Генерал Ткач фактично був «першопрохідцем» усіх великомасштабних операцій, а також облаштування наших військ в Афганістані. Справа була дуже складна, але він упорався зі своїми завданнями».

Із книги: Меримський В. А. Загадки афганської війни. – М.: Віче, 2006. – 384 с.

«З Борисом Івановичем Ткачем мені неодноразово доводилося зустрічатися під час під-

готовки і під час бойових дій. Невисокого зросту, дещо повненький, ніби звитий зі сталевих пружин, з круглим і добрим обличчям і незмінною готовністю посміхнутися назустріч людині, приваблювали до нього людей. Терпляче вислуховував своїх підлеглих і шанобливо розмовляв із ними, виявляючи велику витримку. За характером він був спокійний і витриманий, що вселяло у підлеглих впевненість у виконанні поставленого завдання. Він справляв враження людини сильною духом і тілом.

Саме завдяки таким особистим якостям його і було призначено командувачем 40-ї армії. У мене з ним протягом усього часу спілкування були доброзичливі стосунки, та й інакше до нього ставитися не можна».

Після звільнення зі Збройних Сил Борис Іванович жив у столиці України. Він був беззаперечним авторитетом серед ветеранів

війни, весь свій військовий авторитет і вплив використовував у сфері захисту соціальних прав ветеранів. Брав активну участь у роботі ветеранських організацій, у патріотичному вихованні молоді. За поданням УСВА Б. І. Ткач був нагороджений орденом «За заслуги» третього ступеня.

Життю та діяльності талановитого генерала та доброї людини присвячено багато сторінок книг, виданих в Україні, у тому числі:

Аблазов В. І., Аблазов І. В., Аблазов К. В. Афганська арена. Дипломати та полководці. – Київ, 2012. – 768 с.: іл. 212.

Аблазов В. І., Аблазов І. В., Аблазов К. В. Афганська арена. Війна ХХІ століття – Київ: МІЦ «Медінформ», 2015. – 547 с.: іл. 57.

Червонописський С. В., Костиря А. А., Сіроштан В. Г. Афганська арена. Військово-політична спецоперація СРСР 1979 – 1989 рр.: Довідник. – Київ: МІЦ «Медінформ», 2014. – 452 с.

Деснянський район столиці України. Захисники Вітчизни. Упорядники, редактор Аблазов В. І. – К.: Альфа Реклама, 2020. – 448 с. ISBN 978-966-288-274-2.

Помер Борис Іванович Ткач 24 жовтня 2010 року. Похований на Берковецькому цвинтарі у Києві.

МУЖНІСТЬ, ГЕРОЇЗМ, САМОПОЖЕРТВА Міхнюк Олег Іванович

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

частина польова пошта В0624), де став сержантом роти з матеріального забезпечення та командиром «афганської» роти спеціального призначення.

З весни-літа 2014 року брав участь в антитерористичній операції на сході України. Учасник звільнення ряду населених пунктів Луганської області. Маючи великий бойовий досвід, багато зусиль доклав для організації, підготовки та навчання бійців, які брали участь в антитерористичній операції.

20 серпня 2014 року під час боїв за визволення Луганська старший сержант О. І. Міхнюк загинув у результаті мінометного обстрілу позицій підрозділу біля селища міського типу Новосвітлівка Краснодонського (з 2016 року – Сорокинського) району Луганської області.

23 серпня 2014 року похова-

ний на Лук'янівському військовому кладовищі у Києві.

Указом Президента України №494/2015 від 21 серпня 2015 року за виняткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету і територіальної цілісності України, вірність військовій присязі старшому сержанту Міхнюку Олегу Івановичу посмертно присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

Нагороджений орденом «Золота Зірка» (21.08.2015; посмертно), орденами «За мужність» першого (21.08.2014; посмертно), другого (11.02.2004) та третього (15.02.1999) ступеня, двома орденами Червоної Зірки (СРСР), медалями, у тому числі пам'ятною медаллю «25 років виведення військ з Афганістану» (посмертно), медаллю «За відвагу» (СРСР), відомчими відзнаками та зарубіжними нагородами.

У селищі міського типу Мала

Дівиця встановлено погруддя Героя, а на будівлі загальноосвітньої школи (вулиця Слобідська, 160, де він навчався, відкрито меморіальну дошку. З 2014 року в Прилуцькому районі Чернігівської області проводиться пам'ятний турнір з міні-футболу на честь Олега Міхнюка. Розпорядженням Чернігівської міської ради від 19 лютого 2016 року вулицю Воїнів-інтернаціоналістів у Чернігові перейменовано на вулицю Олега Міхнюка.

У Києві на території Храму пам'яті ветеранам Афганістану – церкви Воскресіння Христового на Стіні Скорботи і Пам'яті встановлено гранітну плиту на честь загиблого Героя, а на території Національного університету оборони України імені Івана Черняховського (проспект Повітряних Сил, 28), встановлено стелу військовослужбовцям Збройних Сил України, яким присвоєно звання Героя України, серед них ім'я О. І. Міхнюка.

НЕ ЗАБУВАЮТЬ ВІДВАЖНИХ

У селі Жнибороди на Тернопільщині на фасаді навчального закладу урочисто відкрили та освятили дошку в пам'ять про випускника школи, ветерана «афганця», військовослужбовця 24-ї окремої механізованої бригади Фізьо Михайла Миколайовича, який загинув 25 лютого 2024 року біля населеного пункту Залізне на Донеччині, захищаючи суверенітет і територіальну цілісність України.

У МЕМОРІАЛЬНОМУ заході взяли участь керівництво та жителі громади, молодь, громадськість, бойові побратими та ветерани «афганці», духовенство. Почесне право відкрити меморіальну дошку було надано найближчим родичам полеглого героя. Священники провели чин освячення та заупокійну молитву, після чого присутні поклали квіти та схилили голови в хвилині мовчання.

До громади звернувся Бучацький міський голова Віталій Фреяк: «Михайло Фізьо – наш земляк, наш герой. Його ім'я та подвиг відтепер навечно закарбовані в історії школи, де він навчався, та в історії всієї громади. Ця дошка має нагадувати кожному з нас, якою дорогою ціною виборюється свобода, і що ми не маємо права забути жодного імені».

Слова спогадів та вдячності звучали від матері полеглого захисника Галини Андріївни, дружини Ганни Фізьо, директорки

гімназії та однокласниці Тетяни Головацької.

Світла пам'ять про Михайла Фізьо назавжди житиме у серцях рідних, друзів, односельців, бойових побратимів і всіх, хто знає, що завдяки таким мужнім воїнам Україна тримається й бореться за Перемогу.

**Василь КОГУТ,
перший заступник голови
Тернопільської обласної
організації УСВА.**

Абсолютна більшість роботи Першого добровольчого медичного шпиталю ім. М. Пирогова – це порятунок життя українських воїнів. Щодня його бійці бачать жертвність, відданість і героїзм тих, хто тримає нашу землю. Це щоденна боротьба за життя тих, хто віддає все заради свободи України. З початку роботи ПДМШ – станом на 1 жовтня надано допомогу 108913 пацієнтам, щоб якомога більше наших захисників і захисниць повернулися до дому живими.

До Дня медичного працівника добровольці ПДМШ отримали низку нагород, відзнак і подяк. Подяку від Ради національної безпеки і оборони України отримав Сергій Миколайович Ющик.

215-й ДЕНЬ медевакуації закінчився. Цієї ротації втомився, просто фізично втомився...

Новий досвід роботи на «до-вгому крилі» евакуації. Робота щодня, без вихідних. Довжина роботи – тричі за ротацію, були найкоротші маршрути в 250 км, а решта днів – від 450 км до 700 км за зміну. Один маршрут займає мінімум 5 годин. Інколи робили по три виїзди за ніч (з вечора до ранку), 4 години сну на добу – і вперед на маршрут...

Фізично втомився. Час від часу щось занотовував для пам'яті (якщо нічого не написав, не розказав, то вважаю нічого й не було), спробую поділитися з вами цими епізодами з волонтерсько-воєнного життя.

ЕПІЗОД 1. ВОКЗАЛЬНИЙ

Є такий потяг в Україні: Домівка – Війна. Швидкий, комфортний, зручний. Ще на вокзалі помічаєш його пасажирів. Хтось з відпустки, хтось з навчання, хтось з відрядження. Кожного вже не вперше проводжають дружини та кохані, проте ці дівочі розгублені очі видають, що до розлук ніхто ніколи не звикне.

Разом з усіма пасажирами їду на схід, на початок свого 201-го дня в зоні бойових дій, в медичній евакуації, в порятунку земляків...

ЕПІЗОД 2. НЕ ПРОГНОЗОВАНИЙ

Запланувати щось від початку до кінця на війні нереально. Навіть відносно безпечна ділянка роботи – і та щодня змінюється. Ще потяг не прибув до Слов'янська, як безпекова ситуація змінилася, треба почекати вирішення.

Вміння чекати... Це те, що не надто обов'язкове в дорослому цивільному житті. Адже тут багато речей залежить саме від тебе, тому не зупиняєш рух життя: плануєш, переплановуєш, задіюєш план Б і т.п.

На війні трохи інакше: в одну хвилину може змінитися ситуація – і вмиль обставини вже не залежать від тебе. Тоді ти чекаєш, чекаєш, чекаєш... слухаючи миті.

Від очікування невідомого «активно працює» кишечник: вуркоє і перевертається, аж поки не отримуєш смс: «Скинь точку знаходження, їдемо». Допоки забрали з «точок», плани знову змінилися.

У кадри новинних хронік, буває, потрапляють епічні картини, а 95% технічного, організаційного, майнового життя біля фронту – малопомітні. Проте ця частина життя є необхідною складовою організації оборони та допомоги.

...Безпекова ситуація знову змінилася за добу. Волонтерський екіпаж з попередньої локації був змушений переїжджати. Тому цього разу маю новий досвід медевакуаційної роботи: забезпечення довгого крила евакуації.

Це не звичні вже марші по 20-30 км. Це в рази довші нічні дороги. Навіть не впевнений, що вдень їх упізнаю, хоча онлайн-карти вказують на мальовничість країв. Можливо, колись, після війни, ще помандрую та подивлюсь на ці краєвиди сходу України...

Десятки кілометрів доріг тепер дарують години розповідей не просто з нуля, а з мініусів. Тому спробую описати історії героїв і титанів, а не свою.

У мене все просто: ніч, обережність, вправність і достатня швидкість. А от їхні історії варті сюжетів книг.

ЕПІЗОД 3: ПОБРАТИМСЬКИЙ

З вуст пораненого хлопця:

«Дуже важливе плече побратима, а також військова підготовка. Ти маєш бути впевнений, що тебе прикриють, підстрахують, порятують. Ми вийшли у рейд, оскільки ворог прорвався до найближчої лісопосади. Я з кумом і ще два товариша. Працювали вправно, рухались швидко. В результаті взяли одного у полон, а інший втік та навів на нас дрони, їх злетілось як рій мух. Щось ми збили, від чогось втекли, але прогавили скид...

У результаті – у мене фактично перебиті ноги... Один турнікет наклали сам, інший турнікет – мій кум, з яким разом служив... Відчував, що в мене серйозні поранення, вже думалось, що не виживу. А дрони над головою, і до бліндажа далеко... Кум закинув мене на плечі й поніс. Перебиті ноги зачіплялися за

Храм душі нашої

ливо – дратівливість, та решту дороги я не зміг підтримувати розмову.

Іхав, вдивлявся в нічну дорогу і згадував усіх друзів, своє оточення, зрештою, молодих лікарів, які вантажили наших поранених, дівчат-медсестер, жінок-хірургинь поважного віку...

Дякую Богу, що є ким надихатись, Є ТІ, ХТО, а не КОГО. Це не питання страху чи героїзму. Всім страшно. Нікого не осуджую. Проте переконаний: треба брати себе в руки!

ЕПІЗОД 5. МІМІШНИЙ

Прилітаємо серед ночі на точку завантаження пацієнтів. Різний тип поранення: когось веземо до авто на катаці, когось – на візку. І ось один з наших «нічних пасажирів» з пораненням ніг виїжджає з контей-

і настроїв. Ніхто і ніде цього не уникнув. Проте відсоток високої культури спілкування, взаємодопомоги, уважності та взаємоповаги мене тут не те що вразив, проте надто приємно здивував.

Зауважую, цей епізод саме для тих, хто не на війні, хто далеко від фронту, але дозволив собі максимальне зниження планки взаємодопомоги: слова з матами, грубість, наглість і т.п. Друзі! Люди щодня живуть у жерлі війни, щодня приймають пошматовані тіла бійців, щодня мають привід для злості та ненависті, проте зберігають свій рівень власної честі й гідності і, найважливіше, продукують її на оточуючих.

Дякую медичному підрозділу за атмосферу! Дякую за компліменти нашим екіпажам.

ЗАПИСКИ З ПОТЯГУ

посічені колючі кущі Донбасу. Ще трошки – і ми в укритті. Інший побратим, заспокоївшись, розклав медичку (засоби медичної допомоги), розглянувши усі поранення, приступив до тампонування ран. Заклеїв біля ребер, заклав осколкові поранення по тілу, затампував ноги. Фактично зробив усе можливе, щоб зберегти кінцівки живими. Велика подяка, – продовжує воїн, – евакуаційній команді на броні. За нами полював ворог. Вийти на вулицю нереально: дрони і міномети не дають можливості. Що говорити? Ми в бліндажі колодязь свій викопали, раніш перед цими подіями...

Евакуація бронєю відбулася лише наступної доби. Це окрема операція мужності, вправності й точності: небо закрити, броню прикрити, радіютишу забезпечити, а ще втекти вчасно...

Кожна хвилина – безкінечність. Декілька разів відтерміновувалась евакуація. Закінчувались гемостатики... Але вдалось!

Окремі шифри зв'язку, і ось мій кум несе мене в броню...

Ще дорогою механік машини закричав до всіх: вуха прикрийте – нас дрон атакує!!!

Машина витримала удар, ми прорвалися. І ось зараз, в цю зоряну ніч, ми летимо в госпіталь.

Бабуся навчила мене молитись... І я молився, і хлопці мене порятували... Бог допоміг».

ЕПІЗОД 4. БЕЗВІДПОВІДАЛЬНИЙ

Добу роздумував, чи варто описувати цю розмову та знайомство, чи ні. Теоретично, розповіді мають бути лаковано-привабливими. Проте життя інше, тому, гадаю, і цей момент комусь стане в нагоді для осмислення і самонавчання.

Четвертий рік війни... В евакуаційну машину поруч водія саджають «легкого 300». Дорога довга. Знайомимось, спілкуємось, щось один одному розповідаємо та підбадьорюємо. Але вражає чоловіча безвідповідальність. Мова не про мачизм чи мускулінність, а про здатність брати на себе відповідальність. Відповідальність за своє життя, свої вчинки, за самоорганізацію, за свою безпеку.

Вся розмова зводилася до дієслів: «Мене взяли, повезли, повели, посадили, пересаждали, відвезли... І от ми сиділи, чекали, не знали... Прилетіло...».

Як так? Історія – це коли ти! Історія, власне, це ти!!! А тут навпаки – мене...

Чоловіче! Ти прожив пів життя!!! «Мене... я не знав... я не міг...».

Можливо, це була втома, мож-

нером транспортування кота! Саме так. Він їде в лікарню зі своїм простим двором котиком, щоб не лишати там його самого. Кому він ще треба, цей мовчазний муркотливий друг, як не йому, разом вже стільки пережито...

Вони такі: брудні, круті, сильні, мужні, чуттєві, захисники-воїни.

ЕПІЗОД 6. ЗЕМЛЯЦЬКИЙ

Поруч сідає поранений воїн. Молодий, красивий, підтягнутий, сповнений оптимізму. На війні майже з самого початку повномасштабного вторгнення. За роки воєнної служби це його перше поранення.

Були різні випадки: і 82-й калібр міномета над головою застрягав у бруствері й не розірвався; і 152-й стіну проламлював, падав під ноги й не вибухнув. А тепер осколок пробив руку і проламав кістку. Дорогою цей 22-річний молодий воїн говорить: «Мама за мене завжди молиться, й ікона завжди в мене, і перед важливими моментами завжди молюсь. Не осуджую тут хлопців, навіть тоді, коли хтось злякався, або чогось не зміг. Це війна, всяке буває».

Не стримав цікавості, питаю його: «Звідки ж ти, мудрий друже?» Оскільки розмова відбувається на нічній дорозі Донецької області, то й відповідь його звучала своєрідно: «Я здалеку, з Волині».

За 1200 км від дому їхали вночі земляки...

Дякуємо мамам за молитви!

ЕПІЗОД 7. МОЛОДІЖНИЙ

«Життя належить молодим» – не просто гарний вислів. Тут це жива реальність. Молодь довкола. Люди 20-30 років – основа та життєва сила. Однозначно ця молодь розбавлена людьми з більшим життєвим досвідом, проте міць, спритність, жага, мотивація, стремління – у молодих. За ці дні я бачив велику кількість молодняку, чув багато історій їх життя. Не буду їх переказувати, лише з вдячністю Богу скажу: «Господи, дякую за молодь!» Вони гарячі, вони помиляються, але вони роблять! Працюють! Ідуть вперед, рухаються!

Життя має належати їм!

ЕПІЗОД 8. ВИСОКОПОВАЖНИЙ

Цю ротацію здійснював у новому великому медичному підрозділі. Перше, що виявилось, це усвідомлення, що Земля дійсно маленька і тісна. Адже тут я зустрів тих, з ким вже неодноразово співпрацював у попередніх ротаціях. Друге, це вражаюча взаємоповага.

Військові будні «скидають» спілкування та міжособисту комунікацію до «мужичьких» розмов, манер

ЕПІЗОД 9. ОБІЙМАШНИЙ

Міцні рукостискання при вітанні – це необхідна складова фронтового життя. Коли руки в медичних рукавицях, то постукування кулаками. Але коли руки вільні, то, однозначно, міцне рукостискання.

По-особливому це виглядає, коли крихітна медикіння твердо подає руку для привітання мені, досить не маленькому бородатому дядьку (я тут один з найстаріших, до речі).

Але є ще один момент, крім рукостискання. Це братерські обійми. Жодного пораненого бійця ми не відпустили з авто без обіймів і побажання одужання. Але й це ще не все. Найміцніші там обійми з рідними людьми.

Не міг уявити, що тут, на війні зустріну парафіянина свого храму, сина близької людини нашої сім'ї. Дуже радісна, аж по-дитячому, була наша зустріч.

Робочі графіки в нас були різні: я працював ночами, він – удень. Під вечір ми бачилися, віталися, каву пили в часі маленьких робочих перерв й тішилися зустріччю.

Впевнений, що ти, Друже, читаєш цей текст. Тому дякую тобі за подвиг, за велику рутинну працю, рукостискання та обійми. Молитви мами Наталі й прихожан нашого храму – завжди з тобою!

ЕПІЗОД 10. МОТИВАЦІЙНИЙ

Довгими ночами був час говорити про побачене воїнами на передовій, про організацію життя, про героїв і антигероїв, про життя і смерть, про порятунок і зраду.

Одна з тем наших розмов: мотивація.

У деталях вона в кожного різна, в загальному – однакова. Але про все по порядку.

Багато моїх пасажирів брали в полон російських солдатів. Вони були з різних ділянок фронту, але свідчення фактично однакові: росяня мотивують лише гроші і бойові виплати, а коли вже реально бачать небезпеку, то їх женуть вперед офіцери. Власне, женуть як худобу, щоб кількість продати оборонні порядки.

Це для ностальгічних фантазів (за поребриком) і для телевізора: велика країна, вера, традиційні цінності, прарочества, атеїстство, демілітаризація, денацифікація... У їхніх піхотинців все просто: борги, кредит, кримінальна стаття... Вихід один – фронт і гроші.

Про мотивацію зарплатою серед наших, відверто, я чув тільки від одного свого співрозмовника. У нього була об'єктивна можливість звільнитися з лав оборонців

України: підвело власне здоров'я і важкий недуг його дружини. Лікування онкології дружини було надто дороговартісним, тому не звільнявся, щоб допомогти їй з ліками. Сім місяців тому вона померла. А зараз він лишається з побратимами заради них.

Є побратими родом з окупованої, або з майже на межі бойових дій, території. Їх будинків вже нема... Їх мотивує бажання повернутися додому і відновити свої домівки.

Хтось не міг миритися з військово-похоронними процесіями в рідному місті, тому вирішив доєднатися до числа оборонців, щоб хоч якось зупинити подібні смерті.

В деталях мотивація ніби різна, але в головному – однакова: зупинити навалу ворога, добитися мирного неба, забезпечити мирне життя для своїх рідних. І це не слова інформпропаганди, це свідчення їхніх історій.

Єдине, що просив і прошу всіх, побратимів, з ким спілкуюсь на цих дорогах війни: ненависть не може бути в основі нашої мотивації. Якої бідни не завдав би нам ворог, ненависть нам не посестра.

Хоча, погоджусь, ненависть збурує адреналін в крові й заряджає на боротьбу, проте завжди залишається вічноголодною. З'ївши конкретного ворога, вона буде шукати нову ціль, навіть серед найближчих, а потім буде гризти зсередини.

Ідучи на війну, вважаю вартим у голові тримати план і виходу з війни. Яким ти повернешся? Адже завдання воїна-захисника – не тільки здолати, а й вижити. Заряджений злістю завжди буде легким об'єктом політиканських маніпуляцій, приправлених яскравими гаслами непримиримості.

Любов має бути в основі мотивації. Не ненависть до ворога, а любов до своїх, до свого!

Батьківщина – це не карта в шкільному посібнику з географії, і не гарна картинка козака з шаблюкою. Батьківщина – це твої батьки, дружина, діти, рідні. Це твій будинок чи квартира, це тобою посажене дерево чи квітка. Це – тобою прибраний під'їзд будинку чи присадибна ділянка. Батьківщина – це, можливо, буркотлива сусідка, котрій ти щоранку кажеш: «Вітаю. Гарного дня». Батьківщина – це шкільні батьківські чати у Вайбері, це твоя улюблена нелюбима робота, це навіть легкі плітки про оточуючих...

Що більше ти вкладаєш в це свої почуття, емоції, сили, старання, тим об'ємнішим для тебе стає поняття Батьківщина. Чим більше ти інвестуєш себе в справжнє життя, то більше любиш Батьківщину.

Мені вже неодноразово виставляли «благодетель» претензії, що «згідно з дипломом» маю говорити про Бога, а не про Батьківщину. Тому скажу, що в цьому дописі в кожному рядку говорю про Бога. Бо без Нього, без Його невидимості, але зримої допомоги не стане сили безкорисливо любити.

Ні в кого не вистачить життєвого заряду любити довколишніх, не вистачить сили йти супроти несправедливості світу, не стане емоцій любити так, як заповідав Христос, а не по-старозавітному – «як самого себе».

Тільки в Богів, Джерелі любові, основа і сила нашої любові до всіх. І любимо ми Батьківщину не тому, що вона суперправославна та урядовці з великими хрестиками на пузіках, а тому що ми – Православні!!! Ми маємо жити з довірою Всевишньому та в тих учнях Христа Спасителя і в буйних умовах, які є в даний час!

Дякую волонтерським організаціям за довіру бути у складі їхніх команд!

Дякую екіпажам за терпіння! Дякую медичним підрозділам Сил оборони України!

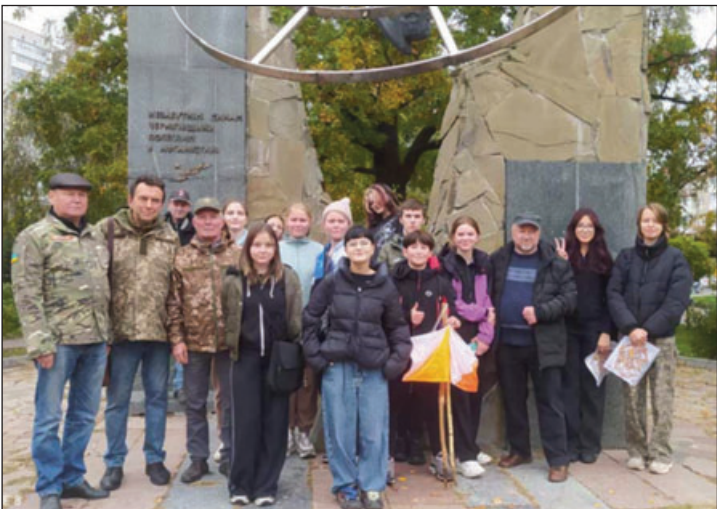
Дякую сім'ї та родині за любов. Поклін парафіянам Воскресеньського храму пам'яті загиблим та ветеранам Афганістану за всесторонню підтримку! Вашими стараннями волонтерські екіпажі були нагороджені та обійняті увагою.

Дякую усім за школу любові! Традиційно найщемніші історії лишаю собі для втіхи і свого наповнення. Одухання вам, нові друзі. Честь.

Сергій ЮЩИК, волонтер, настоятель Афганського храму, проректор Київської духовної академії і семінарії.

ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВЕТЕРАНІВ

Традиційно щороку в Чернігові проводять змагання зі спортивного орієнтування пам'яті учасників бойових дій на території інших держав і захисників України.

У рамках проекту «Територія безпеки» відбувся відкритий чемпіонат з військово-спортивних багатоборств серед здобувачів освіти навчальних закладів і вихованців військово-патріотичних клубів та об'єднань Знам'янської міської ТГ (Кіровоградська область).

ЗМАГАННЯ організовано спільно Знам'янською МО ТСО України та відділом освіти, молоді і спорту виконавчого комітету міської ради.

Для участі у чемпіонаті прибули десять команд зі Знам'янської, Дмитрівської територіальних громад і «Внучата» від УСВА Суботцівської ОТГ (тренер – голова організації, ветеран війни в Афганістані Віктор Чинчой).

Юнаки та дівчата змагалися у стрільбі з гвинтівки, неповному

ЗМАГАННЯ організовують для учнівської молоді в шести вікових групах. Мета – популяризація спортивного орієнтування, залучення учнів до постійних занять фізкультурою та спортом, патріотичне виховання, формування здорового способу життя, увічнення пам'яті загиблих земляків на території інших держав.

У цьогорічних стартах взяли участь близько 200 дітей з трьох громад Чернігівської області. Переможці отримали відзнаки та медалі.

Організаторами змагань виступили Чернігівська міська організація УСВА, КПЗО «Чернігівський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання». Підтримали змагання управління у справах сім'ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради та спонсори.

Активна військово-патріотична робота, яку проводять ветерани-«афганці», не припиняється.

Анатолій КИРИЛЮК.

ТЕРИТОРІЯ БЕЗПЕКИ

розбиранні та складанні автомата АК-47, метанні гранати, виконанні гімнастичних вправ і споряджали на швидкість магазин автомата патронами.

Перше місце виборола команда ліцею «Інтелект» Знам'янської міської ради (тренер – Андрій Хан-

дусенко), друге розділили представники Дмитрівського ліцею імені Тараса Шевченка та ліцею «Дивосвіт» (тренер – Олег Степаненко), третє вибороли учні ліцею «Крила України» (тренер – Максим Мироненко) та ліцею імені Тараса Шевченка (тренер – Віталій Сидоренко).

Голова Знам'янської МО ТСО України, ветеран війни в Афганістані Володимир Колібіденко щиро дякував владі міста, відділу освіти, молоді і спорту виконавчого комітету міської ради, головним спеціалістам Тетяні Поповій, Ігорю Крижановському та Андрію Сугарею, заступнику голови Знам'янської міської організації УСВА Олександр Мазуру особисто за постійну підтримку та допомогу в діяльності організації, а також тренерам команд за якісну підготовку учасників змагань.

ВЧИТЕЛІ ПОКАЗУЮТЬ ПРИКЛАД

ОРГАНІЗАТОРИ заходу – відділ у справах молоді, спорту та туризму управління культури, молоді, спорту та туризму, управління освіти і Ковельська міськрайонна організація Української Спільноти ветеранів Афганістану.

Перемогла команда ліцею №13 (керівник – Юрій Міцура), друге місце посіли представники ліцею №7 (керівник – Михайло Пекора), третє – ліцею №12 (керівник – Микола Матвійук).

У ліцеї №13 відбулися змагання зі стрільби з пневматичної гвинтівки серед вчителів Ковельської громади, присвячені Дню захисників і захисниць України. У них взяли участь 7 команд. В особистому заліку здобували першість 18 чоловіків і 19 жінок.

В особистому заліку серед чоловіків перше місце виборов Михайло Пекора (ліцей №7), серед жінок найвлучнішою була Анна Годовицька (ліцей №13).

Висловлюємо щиро вдячність голові Ковельської міськрайонної організації Української Спільноти

ветеранів Афганістану Миколі Савосюку за допомогу в організації та проведенні змагань.

Ігор СЕМЕНЮК, головний спеціаліст відділу у справах молоді, фізичної культури та спорту.

ВРЯТУВАЛИ ЖИТТЯ

ЦЕ РОЗПОВІДЬ про прагнення до життя. Про силу духа, професійність лікарів і про милість Божу.

86-річний шепетівчанин Микола Григорович Корнієнко відчув нестерпний біль у руці, і застогнав. Дочка відразу прибігла на цей стогін, адже знала, що батько, воїн-інтернаціоналіст, який бачив війну, який стійко переніс важку хворобу й зараз лежить, не відчувачи ніг, але ні на що не жалючись, її терплячий батько дарма стогнати не буде.

Рука побіліла, а згодом і посилила. Тонетр давав збій.

Стурбований лікар «швидкої», оглянувши старенького, наказав збиратися в лікарню.

Операція. Професійні дії лікарів. Усе закінчилось успішно. Хірург Олег Олександрович

Дірею дбайливо оглядає ветерана.

Напередодні Дня захисників і захисниць України хотілося б наголосити, що в ці тяжкі для країни часи наші медики, борючись за життя воїнів, які зараз захищають нас від ворога, з оперативністю і турботою, професійно і злагоджено рятують старих бійців і усіх, хто потребує допомоги.

Лікарі, інтерни, медсестри – єдина команда, яка стоїть на варті не тільки на фронті, а й в тилу. Шана вам, дорогі медики, за те, що робите свій внесок у перемогу!

Ольга НОВІЧКОВА.

На знімку: М. Г. КОРНІЄНКО, хірург Шепетівської ЦРЛ О. О. ДІРЕЙ, лікар-інтерн Д. О. ШЕВЧЕНКО і старша медична сестра С. А. ПОВАРЧУК.

Дозвілля

ЛОВИЛИ РИБКУ І ПЕРЕДАВАЛИ ДОСВІД

Протягом десяти погожих осінніх днів КМСВА провела рибальський турнір для ветеранів війни та їхніх сімей «Разом ми – сила».

ПІД ЧАС турніру було організовано активний відпочинок для ветеранів, військовослужбовців та їхніх дітей, організовано активні ігри, діти отримали навички поводження з рибальським спорядженням, деякі навіть змогли піймати рибу.

Основною метою організаторів була психологічна підтримка, розвантаження та реабілітація ветеранів, інвалідів війни, покращання професійних можливостей, передача практичного досвіду. Ветерани могли отримати підтримку та поради від тих, хто вже успішно інтегрувався у цивільне життя, налагодив свою підприємницьку діяльність. Надано практичні та юридичні поради щодо адаптації ветеранів війни в сучасний воєнний час.

Для учасників було організовано харчування, напої, а на заключний день приготували смачний плов.

Переможці рибальського турніру отримали медалі та грамоти від Київської міської Спільноти ветеранів Афганістану.

Усі учасники та діти дякували організаторам та висловили побажання частіше проводити такий активний відпочинок на свіжому повітрі.

Прес-служба Київської міської Спільноти ветеранів Афганістану.

ТТ

ТРЕТІЙ ТОСТ

Ідентифікатор медіа R30-03455.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Б.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДПРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 1255.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

9 786177 229352